

Δράσεις Ενίσχυσης της Ενεργού Πολιτειότητας

«Μνημεία και γειτονιά χωρίς σκουπίδια»

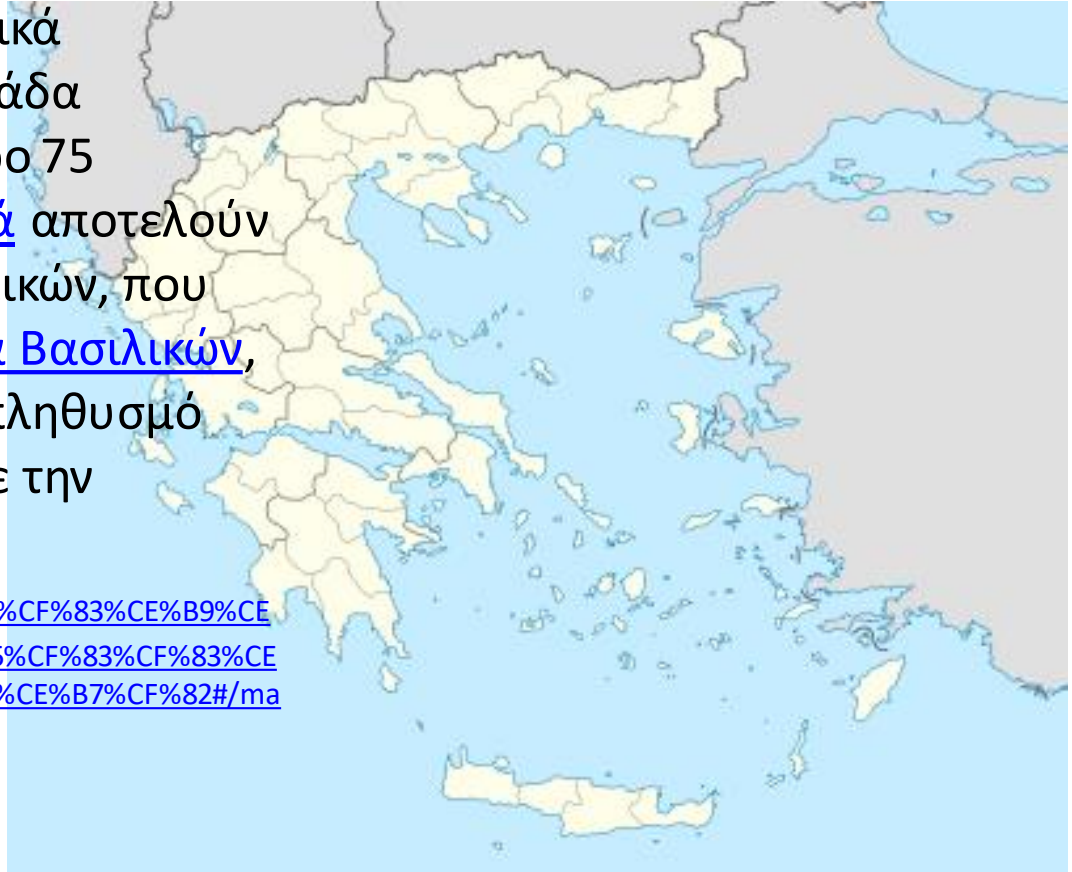
1^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Σχολικό έτος 2024-25.

Βασιλικά.

Τα Βασιλικά βρίσκονται περίπου 28 χλμ. νοτιοανατολικά νοτιοανατολικά της [Θεσσαλονίκης](#), στην κοιλάδα του [Ανθεμούντα](#) σε υψόμετρο 75 μέτρα^[2] και μαζί με τη [Λακκιά](#) αποτελούν τη δημοτική κοινότητα Βασιλικών, που ανήκει στη [δημοτική ενότητα Βασιλικών](#), του [Δήμου Θέρμης](#)^[4] Έχουν πληθυσμό 4.115 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του έτους 2021

(https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%98%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%82#/maplink/0)



- Στις 9 Ιουνίου 1821 διεξήχθη η [Μάχη των Βασιλικών](#) ή «μάχη στα Σκουτούδια», όπου έπεσε μαχόμενος ο [Καπετάν Στάμος Χάψας](#) με 68 αγωνιστές και είχε σαν αποτέλεσμα το ολοκληρωτικό κάψιμο του χωριού στις 9 Ιουνίου 1821.^{[3][9]} Σημαντικός αγωνιστής της [Επανάστασης του 1821](#) από τα Βασιλικά ήταν ο Αθανάσιος Μόσχου γεννημένος το 1795 καθώς επίσης και οι Γεώργιος Αθανασίου, Δημήτριος Ιωάννου, Γεώργιος Λιάπης, Νικόλαος Νέστωρος, Νικόλαος Ράπτης, Άνθιμος Στέριου, Αδαμάντιος Φίλης και [Βασίλειος Κοτζιόγλου](#) με τους γιους του [Αναστάσιο](#) και [Δημήτριο](#).^[10] Από τα Βασιλικά ήταν και ο [Αθανάσιος Κοτζιάς](#), μέλος της [Φιλικής Εταιρείας](#). Λίγα χιλιόμετρα έξω από τα Βασιλικά βρίσκεται η βυζαντινή [Μονή Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτριάς](#) και το Μνημείο προς τιμήν του Καπετάν Χάψα και των πεσόντων της Μάχης των Βασιλικών.
- Κατά τη διάρκεια του [Μακεδονικού Αγώνα](#) σπουδαία ήταν οι προσφορές των Βασιλικιωτών με σπουδαιότερους αγωνιστές, τους οπλαρχηγούς [Ηρακλή Πατίκα](#) και [Χρήστο Αναγνωστούδη](#).

- Ο Ηρακλής Πατίκας, γνωστός και ως *καπετάν Ηρακλής*, ήταν σημαντικός Έλληνας Μακεδονομάχος
- οπλαρχηγός από τα Βασιλικά Θεσσαλονίκης.



https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%97%CF%81%CE%B1%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%82_%CE%A0%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%BA%CE%B1%CF%82#%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%AD%CF%82

Χρήστος Αναγνωστούδης.

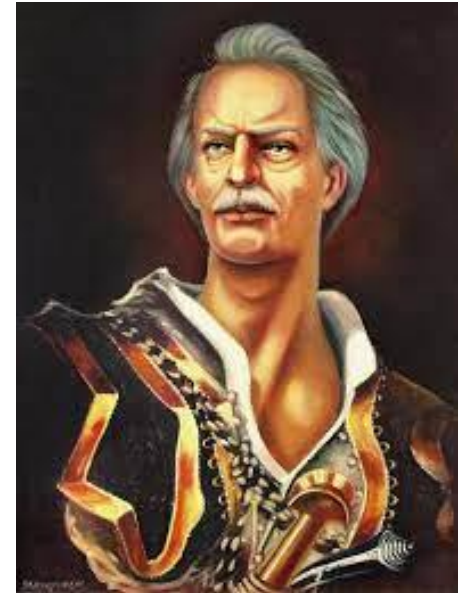


- Ο Αθανάσιος Κοτζιάς ή Γεροθανάσης ήταν Έλληνας έμπορος και μέλος της Φιλικής Εταιρείας.

- Ο Σταμάτιος (Στάμος) Κάψας ή καπετάν Χάψας ([Κρυοπηγή Χαλκιδικής](#) ; - [Βασιλικά Θεσσαλονίκης 1821](#)) ήταν οπλαρχηγός της [Ελληνικής επανάστασης του 1821](#) από τη [Χαλκιδική](#).^[1]

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%9A%CE%AC%CF%88%CE%B1%CF%82

Στις [23 Μαρτίου](#) του [1821](#) ο [Εμμανουήλ Παπάς](#) αποβιβάστηκε στη χερσόνησο του [Άθω](#) μεταφέροντας όπλα και πολεμοφόδια με τη βοήθεια [Αινιτών](#) και [Ψαριανών](#) καπεταναίων^[2]. Εκεί συναντήθηκε με το Στάμο Χάψα και προχώρησαν στη συγκρότηση του επαναστατικού στρατού, προκειμένου να σταματήσουν τις Οθωμανικές δυνάμεις που έρχονταν από [Δράμα](#) και [Κωνσταντινούπολη](#), στα [Μακεδονικά Τέμπη](#). Η φήμη του έχει φτάσει μέχρι τη [Θεσσαλονίκη](#), όπου οι Θεσσαλονικείς περιμένουν να τον υποδεχτούν ως απελευθερωτή. Τότε του προσάπτεται και το προσωνύμιο καπετάν Χάψας, με την έννοια ότι *έχαφτε τους Τούρκους*.



Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ.

- Ο στρατός των Τούρκων κατευθύνονταν προς την τοποθεσία που είχαν οχυρωθεί ο [Σταμάτιος Κάψας](#), με τους Βασιλικιώτες υπό τον [Βασίλειο Κοτζιόγλου](#), τους [Κασσανδρινούς](#) υπό τον [Γεώργιο Χυμευτό](#) και τους [Βαβδινούς](#) υπό τους οπλαρχηγούς [Παύλο Χαλάτη](#), [Θεολόγο Τουρλάκη](#) και [Αυγερινό Καραγιάννη](#). Οι Έλληνες τότε αποφάσισαν να στείλουν τα γυναικόπαιδα των Βασιλικών, που είχαν προσφύγει μαζί τους, στο [Μοναστήρι της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολύτριάς](#). Μεγάλο τμήμα του στρατού των Επαναστατών συνόδευσε τα γυναικόπαιδα προς το μοναστήρι, αλλά τη στιγμή εκείνη, η εμπροσθοφυλακή των Τούρκων επιτέθηκε με αποτέλεσμα να υπάρχουν εκατοντάδες θύματα, τόσο από τα γυναικόπαιδα, όσο και από τους Τούρκους, καθώς οι Έλληνες τους αποδεκάτισαν και σταδιακά τους απώθησαν. Όσα γυναικόπαιδα σώθηκαν, διέφυγαν στο μοναστήρι.^[1]
- Τότε όμως, εμφανίστηκε ο κύριος κορμός του Οθωμανικού στρατού. Ο [Σταμάτιος Κάψας](#) με τους [Βαβδινούς](#) οπλαρχηγούς [Παύλο Χαλάτη](#), [Θεολόγο Τουρλάκη](#) και [Αυγερινό Καραγιάννη](#) καθώς κι ορισμένους αγωνιστές απ' την [Κασσάνδρα](#) και τη [Συκιά](#), παρέμειναν να πολεμήσουν, ενώ οι υπόλοιποι κατ' εντολήν του Καπετάν Χάψα, είτε διήλθαν στο μοναστήρι, είτε οχυρώθηκαν με σκοπό να αποχωρήσουν σταδιακά προς [Βάβδο](#) και [Πολύγυρο](#).^[1]
- Ο Σταμάτιος Κάψας με 67 παλικάρια, χύμηξε πάνω στον Οθωμανικό στρατό και όλοι σκοτώθηκαν μέχρις ενός, ενώ οι Τούρκοι είχαν πολύ περισσότερες απώλειες.^[1]

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%AC%CF%87%CE%B7_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%98%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%82

Μνημείο Καπετάν-Χάψα

Η μνήμη της Μάχης των Βασιλικών

- <https://www.visit-centralmacedonia.gr/el/1-%CF%84%CE%B9-%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%84%CE%B5/67/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82/%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%B1/206/%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD-%CF%87%CE%B1%CF%88%CE%B1>
- Η εγκατάσταση είναι έργο του γλύπτη Γεώργιου Τσιάρα και ανεγέρθηκε το 1997. Χαρακτηρίστηκε από ειδικούς ως μοναδικό και περίτεχνο έργο, τόσο για το μέγεθος όσο και την παραστατική σύνθεση από ορείχαλκο που συνόδευε το άγαλμα του Χάψα, με εικόνες της μάχης. Οι ορειχάλκινες παραστάσεις αποσπάστηκαν από το μνημείο το 2019 και στον χώρο βρίσκεται ο αδριάντας του Χάψα, σε θέση μάχης, ενώ στον ίδιο χώρο υπάρχει το οστεοφυλάκιο των Κρητικών ανδρών που έχασαν τη ζωή τους σε μια μεταγενέστερη μάχη στο ίδιο σημείο, το 1905.



ΤΟ ΗΡΩΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ



Το γλυπτό στην πλατεία.





ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ:

- <https://vasilika200.gr/>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%92%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%CE%98%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%82#/maplink/0>
- <https://www.visit-centralmacedonia.gr/el/1-%CF%84%CE%B9-%CE%BD%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%B5%CF%84%CE%B5/67/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82/%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%B1/206/%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CF%80%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD-%CF%87%CE%B1%CF%88%CE%B1>